

УТВЪРЖДАВАМ:
ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
Директор на Спортно училище
град Пазарджик

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА

УЧИЛИЩЕ ЗА УЧЕБНАТА 2025 / 2026 ГОДИНА

Програмата е приета на заседание на ПС с Протокол № 13/29.08.2025 г. и е утвърдена със Заповед №144/11.09.2025 на Директора на училището.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие. Достъпът, участието и възпитанието в областта на културата и спорта могат да играят важна роля в борбата с бедността и социалното изключване, за насърчаване на по-широко социално приобщаване, като благоприятстват личностното развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на Спортно училище град Пазарджик за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- ❖ Закон за предучилищното и училищното образование;
- ❖ Наредба за приобщаващо образование;
- ❖ Закон за младежта;
- ❖ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система;
- ❖ „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“;
- ❖ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- ❖ Постановление № 100 от 08.06.2018г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици е изработена с активното участие на педагози и родители и кореспондира с темата за включващото

образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- ❖ Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- ❖ Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- ❖ В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- ❖ Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;
- ❖ Различията между учениците са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- ❖ Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;
- ❖ Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация, следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

II. ВИЗИЯ НА УЧИЛИЩЕТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРЕВЕНЦИЯТА ЗА РАННО НАПУСКАНЕ

Сериозен проблем за образователната система е броят на отсъствията на учениците. Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

A/ Необходимост от училищна програма

- ❖ Въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането
- ❖ Готовност за посрещане на нови предизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на ученици (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местоживеенето и др.)
- ❖ Ранно идентифициране на учениците в риск чрез проучване на потребностите и интересите им
- ❖ Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите
- ❖ Ученическо самоуправление
- ❖ Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- ❖ Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят учениците в риск да отпаднат от училище
- ❖ Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни дейности за мотивиране и задържане на учениците, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството

Б/ Анализ на състоянието на училището

Отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а също и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика.

През учебната 2025/2026 година в Спортно училище град Пазарджик в дневна форма са обучавани 490 ученици. В училището **няма** ученици, които попадат в дефинираните по-долу групи:

❖ Преждеременно напуснали училище (съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г.) лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение;

❖ Отпаднали от училище – ученици до 18-годишна възраст, отписани от училище преди завършване на последния гимназиален клас, ако същите не са записани в друго училище.

Причините за преждеременно напускане на училище могат да бъдат квалифицирани в няколко основни категории:

❖ Икономически причини;	❖ Етнокултурни причини;
❖ Социални причини;	❖ Институционални причини;
❖ Образователни причини;	❖ Причини за здравния статус.

Причините за отпадане от училище са разнообразни и същината на това явление трябва да се търсят в семейната среда, в ниската мотивацията на учениците и слабия им стремеж за личностна реализация.

В Спортно училище град Пазарджик няма отпаднали ученици. Като превенция за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система, училището насочва дейността си към личностното развитие и израстване на учениците чрез спортна и учебна дейност. Училището работи за издигане и утвърждаване на престижа си чрез изграждане на образовани личности с добра социална и професионална реализация. Това се дължи до голяма степен на квалифицираните учители и прилагането на разнообразни интерактивни методи на обучение. Учениците, които изпитват затруднения в учебната дейност, получават подкрепа чрез поставянето на индивидуални задачи и консултиране. Спортът ангажира учениците, мотивирайки ги да посещават часовете по спортна подготовка и учебните часове. Класните ръководители информират своевременно родителите за допуснатите неизвинени отсъствия. Провеждат се срещи с родителите и с директорите в училище. Ежедневна е връзката им с учителите по спорт, които се ангажират да следят успеха и поведението на учениците.

За периода на предходната 2024/2025 учебна година учениците са допуснали общо отсъствия **60181**, от тях както следва:

При ежеседмичните проверки на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество разговори с ученици с отсъствия, училищният екип констатира, че:

1. Отсъствията по уважителни причини са направени по следните причини:
 - 1.1. Здравословни, за които са представени съответните медицински документи;
 - 1.2. Семейни, удостоверени със заявление от родител /настойник/;
 - 1.3. За участие в национални и международни състезания и турнири по видовете спорт, участие в подготвителни лагери на ученици, включени в националните отбори по видове спорт, извънкласни и извънучилищни дейности, съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия;

2. Сред основните причини за натрупване на отсъствия по неуважителни причини се открояват, както следва:

- 2.1. Нежелание на ученика да учи. По-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с по-ниска мотивация и са под влияние на негативни външни фактори.

2.2. Липса на родителски контрол. Родителите в повечето случаи не са заинтересовани от обучението на ученика и резултатите от това обучението. Част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или от други роднини. Не на последно място е и обстоятелството, че част от учениците са от други населени места, живеят на общезитие, което на практика означава, че спрямо тях не се упражнява системен родителски контрол.

2.3. Наличие на социално-икономически фактори – затруднен достъп до образование поради нисък социален статус на родителите.

2.4. Липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище. Дори при наложени глоби по реда на чл. 347 от ЗПУО от страна на общинската администрация, в голямата им част те са несъбираеми и не постигат търсения ефект. Училището не разполага с обратна информация колко реално са родителите със спрени помощи за деца, въпреки ежесмесечно подаваните справки.

2.5. Неефективни санкции на ученици. Наложените санкции не са достатъчно ефективни при липсата на родителска ангажираност. Поради „криворазбрана“ загриженост безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, което обезсмисля полагащите от училището усилия за намаляване на отсъствията.

В/ Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В Спортно училище град Пазарджик през предходните учебни години се работи целенасочено за превенция на ранното напускане на училище. Обект на специално внимание са както учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, така и тези, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия. Предприети са мерки и действия, както следва:

1.Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

1.1. Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в електронните дневници на паралелките и дневниците по спортна подготовка по вид спорт;

1.2. Отразяване на движението на учениците в електронния дневник, личните картони и НЕИСПУО, проследяване на преместването, кореспонденция от/до приемащите училища;

1.3. Подаване на информация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини;

2. Възпитателни мерки за превенция на отпадането. Работа с учениците, с родителите, с педагогически специалисти и непедагогически персонал:

2.1. Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане при необходимост;

2.2. Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище;

2.3. Дейности по класове и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители;

2.4. Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви;

2.5. Включване на учениците в риск от отпадане в:

а/ групите за занимания по интереси;

б/ групи по проекти;

в/ участие в училищни празници, спортни празници и състезания, лагери и други.

2.6. Организиране и провеждане на срещи с представители на МКБППМН и инспектори от ДПС-МВР;

2.7. Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи, засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище;

2.8. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите партньори на училището;

2.9. Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца;

2.10. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти за работа с ученици с различни обучителни затруднения, за успешно взаимодействие между училището и семейството, за рационалното използване и внедряване на добри практики и политики;

В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2024/2025 година може да се направи следният извод:

1. Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.

2. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.

2. Създадени условия и повишена мотивация за посещение на училище.

3. Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини в сравнение с предходната учебна година;

2. Намаляване броя отсъствия в края на срока/учебната година;

3. Намаляване броя санкционирани ученици за отсъствия;

4. Намаляване броя ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;

5. Намаляване броя ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия;

6. Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици;

7. Намаляване броя ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности;

8. Намаляване броя родители, на които е оказана институционална подкрепа поради липса на нужда;

VI. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището:

а/ безплатно хранене на учениците;

б/ осигуряване на безплатно общежитие;

в/ осигуряване на безплатна спортна екипировка;

г/ финансово подпомагане на лагер-сборове по видове спорт;

д/ награди и премии за ученици с отличен успех;

- е/ награди и премии за ученици с високи спортни постижения;
2. Целеви средства за осигуряване на:
- а/ безплатни учебници на учениците от V – XII клас;
- б/ стипендии – за ученици след завършване на основно образование;
3. От Национални програми и проекти на МОН.

VII. МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДДРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Дейности за реализиране на мерките и политиките	Изпълнител/и	Срок
1. ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДДРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА		
1.1.Изготвяне на анализ и оценка на досегашната училищна програма за превенция на отпадането и намаляване на отсъствията от училище.	Директор	До 02.09.2025 г.
1.2.Разработване и приемане на политики и мерки за превенция на преждевременно напускане или отпадането от училище.	Директор	До 02.09.2025 г.
1.3.Сформиране на училищни екипи за подкрепа на личностното развитие на ученици в риск съгласно разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование.	Директор	При необходимост - през учебната година
1.4.Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на общественния съвет; - алтернативни родителски срещи; - съвместни дейности – по паралелки; - индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.	Класни ръководители	През учебната година
1.5.Включване в плана на класните ръководители на дейности за превенция на отпадане и работа с ученици в риск и техните родители.	Класни ръководители	До 13.09.2025 г.
1.6.Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности: - в групите за занимания по интереси - за изява на творческия им потенциал; - в групите за работа по Национални програми и проекти / проект „ Успех за теб“, като мярка за осигуряване на допълнително обучение; - инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание; - за кариерно ориентиране и консултиране; - за превенция на рисковете и здравословни житейски избори.	Ръководители на групи; Учители	През учебната година
1.7.Дейности на ученическите съвети в подкрепа на ученици в риск от отпадане, включително и по подхода „Връстници обучават връстници“.	ЗДУД; Класни ръководители	През учебната година
1.8.Изготвяне на регистър на ученици, застрашени от отпадане от училище.	Класни ръководители	При необходимост - през учебната година

2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ		
2.1.Повишаване на компетентностите и уменията на педагогическите специалисти за идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане или отпадането от училище.	ЗДУД; ЗДСД	Съгласно плана за квалификация
2.2.По-голяма атрактивност на методиката на преподаване чрез електронни уроци, интерактивни методи, практическа насоченост.	Учителите	През учебната година
2.3.Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик – личностно ориентиран подход.	Учителите	През учебната година
2.4.Осигуряване на хранене на учениците.	ЗДСД; Домакин	От 15.09.2025 г.
2.5.Осигуряване на общежитие.	ЗДСД; Домакин	От 01.09.2025 г.
2.6.Осигуряване на спортна екипировка.	ЗДСД; Домакин	До м. XII.2025 г.
2.7.Изплащане на стипендии при условията и по реда на - Постановление № 328/ 21.12.2017 г. на МС.	ЗДУД	През учебната година
2.8.Консултиране на учениците в риск и родителите им относно възможностите за продължаване на обучението във форми, различни от дневна форма на обучение.	Класни ръководители	През учебната година
2.9.Ежемесечно подаване на информация в ИСРМ за ученици с 5 и повече неизвинени отсъствия.	Дл. лице за работа в ИСРМ	До 15-то число на месеца
2.10.Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“.	Директор	До 5-то число на месеца
2.11.Обхват на учениците, подлежащи на задължително училищно обучение до 16-годишна възраст: - отразяване на движението на учениците; - проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и съответните общини.	Директор	През учебната година
2.12.Съвместни дейности с Обществения съвет: - провеждане на родителски срещи за запознаване със законовите разпоредби, права, задължения и отговорности на всяка от страните по изпълнение на държавната политика за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	Директор; Обществен съвет	През учебната година
2.13.Контрол по спазване на задълженията на учителите за отразяване на отсъствията на учениците в дневниците на паралелките.	Директор; ЗДУД; ЗДСД	Ежемесечно
2.14.Контрол по спазване на задълженията на класните ръководители за коректна обработка на отсъствията на учениците и съхраняване на представените документи.	Директор; ЗДУД; ЗДСД	Ежемесечно
2.15.Осигуряване на подкрепа на класни ръководители и учители в работата с ученици в риск: - консултации със специалисти и експерти от Д „СП“, МКБППМН, МВР-ДПС и др.	ЗДУД	През учебната година
2.16.Извършване на своевременна оценка на риска от отпадане и адекватна реакция спрямо ученици, застрашени от отпадане.	Класни ръководители	През учебната година

2.17. Уведомяване на институциите (Община, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане“) за прилагане на законови лостове по отношение на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.	Класни ръководители	При необходимост
2.18. Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: - информирание и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция; - сключване на споразумение между училището и родителите, в което се фиксират ангажиментите на страните по превенция на отпадането.	Класни ръководители	При необходимост

СЪСТАВ НА КОМИСИЯТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ:

Председател на комисията: Бисерка Трайкова

Членове: Мария Димитрова

Елена Петрова

Ирина Белева